

AFVAL ENERGIE BAROMETER

Nummer 5 | april 2022

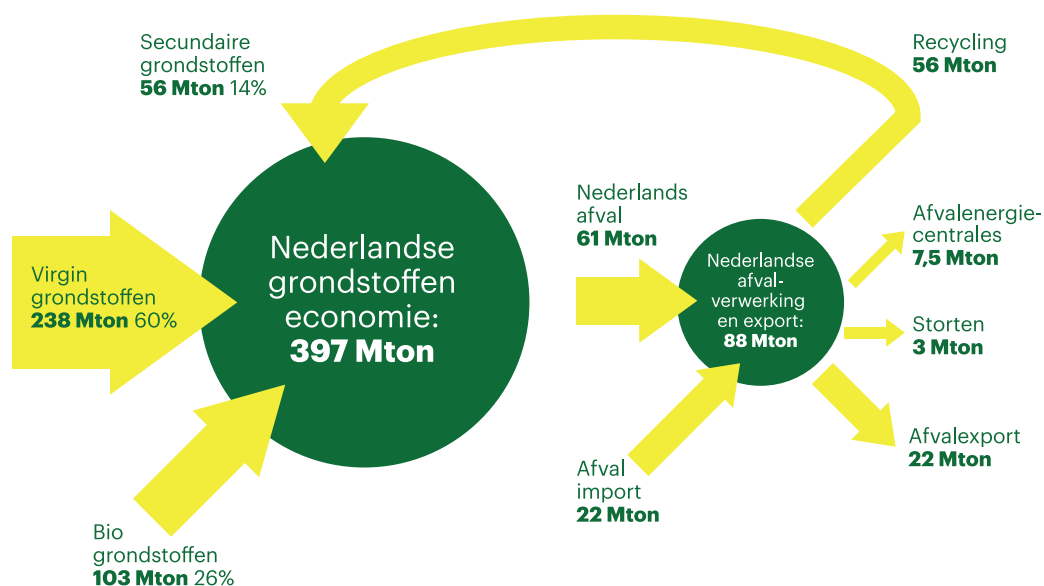
DE BIJDRAGE VAN DE NEDERLANDSE CIRCULAIRE ECONOMIE AAN EUROPESE CO₂EQ- BESPARING

Ingegeven door het **Urgendavonnis** en de doorvertaling van **Europese klimaatdoelen** heeft het Nederlandse klimaatbeleid zich de afgelopen jaren bijna monomaan gericht op het beperken van de uitstoot binnen de landsgrenzen.

Nederland wordt zich echter steeds meer bewust dat haar verantwoordelijkheid voor het wereldwijde klimaat verder reikt dan de CO₂-uitstoot binnen de eigen landsgrenzen en dat verplaatsing van CO₂-uitstoot naar het buitenland niet de oplossing is.

De integrale Circulaire Economie Rapportage 2021 van het Planbureau voor de Leefomgeving maakt ons hier extra bewust van: "Meer dan de helft (56 procent) van de **broeikasgasemissies** voor de Nederlandse consumptie wordt in het **buitenland uitgestoten**. Dit gebeurt vooral in andere Europese landen en in Rusland, China en de VS, waaruit Nederland fossiele grondstoffen, machines en andere goederen importeert. Voor de totale economie komt 75 procent van de grondstoffen uit het buitenland".

GRONDSTOFFENGEBRUIK IN DE NEDERLANDSE ECONOMIE

"VOOR DE TOTALE ECONOMIE KOMT 75% VAN DE GRONDSTOFFEN UIT HET BUITENLAND" PBL

Bron: Op basis van circulaire economierapportage, PBL, 2021, p. 84

Nederland: Koploper in recycling

"Nederland behoort qua recycling en storten tot de koplopers in de EU. Met een recyclingpercentage van 80 procent van al het afval loopt ons land voorop in Europa. Ook de grondstoffenefficiëntie is hoog en er wordt weinig afval gestort.

In de afvalverwerking heeft Nederland de afgelopen decennia veel vooruitgang geboekt. Ons land heeft hierdoor veel EU-doelen eerder gehaald dan de door Brussel opgelegde deadline. Bijvoorbeeld voor de recycling van bouw- en sloopafval, huishoudelijk afval en verschillende verpakkingsmaterialen heeft Nederland de EU-doelen al gehaald.

Daar waar andere landen nog stappen kunnen maken door meer te recyclen, ligt voor Nederland de uitdaging vooral in de afname van het grondstoffengebruik door bijvoorbeeld producten te delen of te huren, de levensduur van producten te verlengen door hergebruik, reparatie of revisie, en er ervoor te zorgen dat recyclaten hoogwaardig worden gebruikt in nieuwe producten".

[Bron: PBL, Circulaire Economie Rapportage 2021, p. 124](#)

Tekst Motie Bontenbal (CDA) en Grinwis (ChristenUnie):

Hoe klimaatbeleid en circulaire economie elkaar versterken:

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de circulaire economie richting 2030 kan zorgen voor 7,2 megaton extra CO₂-reductie in Nederland en nog 4,9 megaton meer in het buitenland;

constaterende dat het klimaatbeleid vooral gefocust is op het beperken van Nederlandse uitstoot (scope 1 en scope 2 emissies), terwijl circulaire economie juist internationale ketens omvat waarbij CO₂-reductie vaak elders in de keten buiten Nederland wordt bewerkstelligd (scope 3 emissies);

overwegende dat klimaatbeleid en circulaire economie beleid elkaar kunnen versterken als bedrijven worden beloond voor de emissiereducties die zij verderop in de keten realiseren;

constaterende dat er tot op heden geen systematische aanpak op het gebied van scope 3 emissies bestaat;

verzoekt de regering uit te werken op welke wijze klimaatbeleid en circulaire economie elkaar kunnen versterken; verzoekt de regering uit te werken op welke wijze bedrijven kunnen worden beloond voor het realiseren van emissiereducties in de keten en op welke wijze scope 3-emissies in de beleidsinstrumenten kunnen worden ingepast;

en gaat over tot de orde van de dag.

In haar brief '**Proces en aanpak uitwerking coalitieakkoord**' benadrukt **Staatssecretaris Heijnen** nog eens dat ze werk zal maken van een ambitieus klimaatdoel voor de circulaire economie. **Emissiereductie buiten de landsgrenzen** moet daarvoor ook mee kunnen tellen.

Nederland is volgens PBL nu al **koploper in recycling**. Er is vooral nog winst te halen in het terugdringen van het primair grondstoffenverbruik.

Het voornemen van Staatssecretaris Heijnen om emissiereductie in het buitenland ook mee te tellen biedt belangrijke kansen.

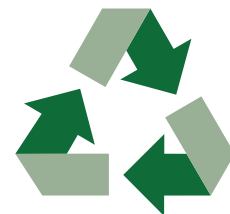
Nederland maakt met circa 20 miljoen ton afvalimport en -export onderdeel uit van de Europese circulaire economie.

Nederland importeert afval om hier secundaire grondstoffen en hernieuwbare energie voor de Nederlandse economie mee te maken en voorkomt met de import dat dit afval in Europa gestort wordt. **Tegelijkertijd exporteert Nederland veel afvalstromen, waaronder één miljoen ton gevaarlijk afval.**

De CO₂-effecten in het buitenland waren tot nu toe onderbelicht.

Dankzij de motie van **Bontenbal** (CDA) en **Grinwis** (ChristenUnie) worden nu ook deze effecten meegewogen.

[PBL, Integrale Circulaire Economie Rapportage 2021, p. 111 en p. 117](#)

**HET VOORNEMEN VAN STAATSSECRETARIS HEIJNEN OM
EMISSIEREDUCTIE IN HET BUITENLAND OOK MEE TE TELLEN,
BIEDT BELANGRIJKE KANSSEN**

GLOBAL METHANE PLEDGE

De **Global Methane Pledge** waaraan Nederland zich gecommitteerd heeft, richt zich op het wereldwijde doel om methaanuitstoot te reduceren en is dus **expliciet geen nationaal doel**.

Nieuwe studies hebben al inzichtelijk gemaakt wat de potentie is van de Europese circulaire economiedoelstellingen voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen.

Een recente studie van **Prognos** en **CE Delft** bekeek 10 afval- c.q. grondstofstromen (gft, papier, kunststof, glas, textiel, hout, ferro, aluminium, autobanden en restafval) die samen 505 miljoen ton afval (zo'n 19% van al het Europees afval) omvatten.

Als we de **Europese doelstellingen halen van maximaal 10% storten** en minimaal 65% recyclen in 2035 en dit niet alleen toepassen op huishoudelijke afvalstromen maar ook op bedrijfsmatige, besparen we in Europa volgens de onderzoekers 150 miljoen ton CO_{2eq}-emissies ten opzichte van 2018. Maar liefst 120 miljoen ton CO_{2eq} hiervan komt door het minder storten van afval.

Het storten van afval leidt tot methaanemissies doordat organische materialen gaan rotten. Het is dan ook niet vreemd dat de **Verenigde Naties** in haar **Global Methane Assessment** aangeven dat de grootste potentie voor Europa om methaanuitstoot te verminderen het **minder storten** van restafval betreft.

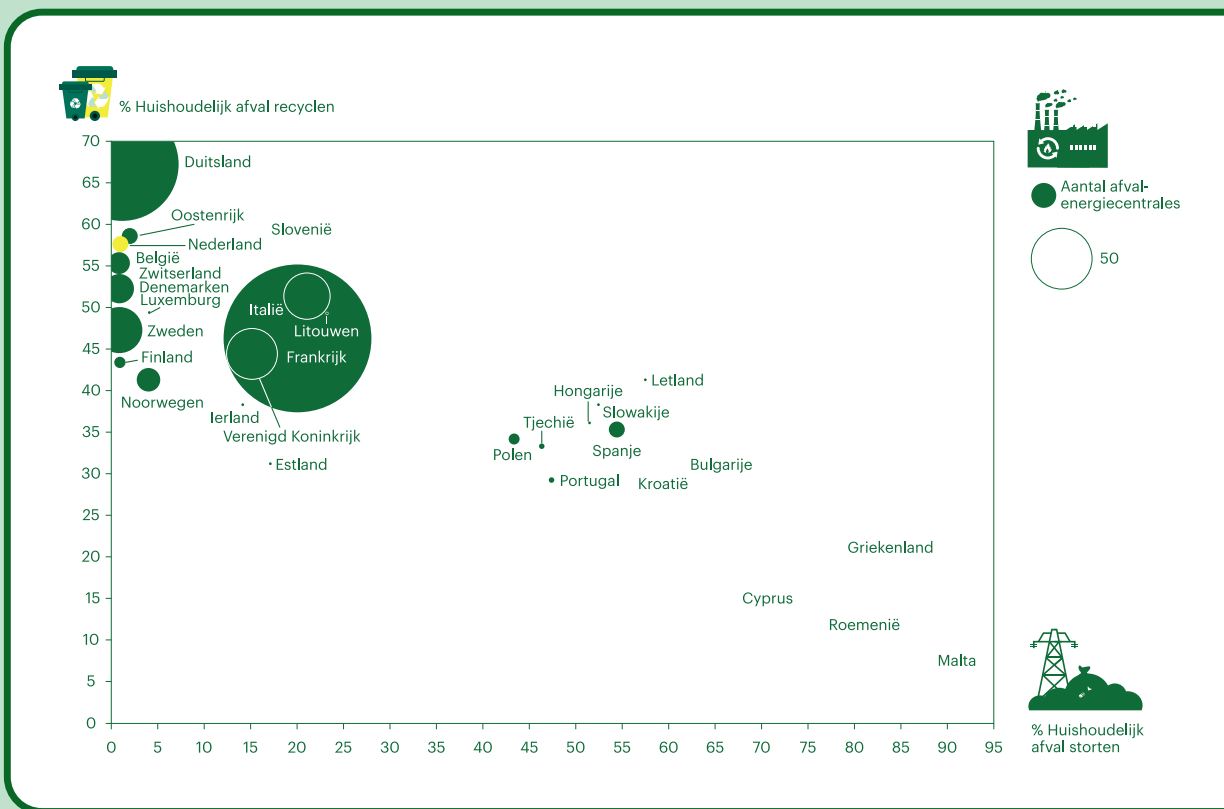
Gemiddeld wordt nog circa een kwart van het huishoudelijk afval in Europa gestort. In het bubblediagram is te zien dat maar liefst 13 landen in Europa nog meer dan 40% van hun huishoudelijk restafval storten.

Uit het diagram blijkt ook dat een hoge mate van recycling prima hand in hand gaan met het opereren van afvalenergiecentrales.

Koploper Duitsland recyclet het meeste, stort heel weinig en is tevens een significante speler met haar 96 afvalenergiecentrales. Ook Nederland doet het goed met haar recycling, storten en heeft slechts 12 afvalenergiecentrales.

Landen die nog weinig recyclen hebben een onvolwassen afvalverwerkingsinfrastructuur zonder afvalenergiecentrales waarbij het meeste gestort wordt.

Bron: *Global Methane Pledge EU persbericht*

Een van de hoofdconclusies van het Prognos/CE Delft onderzoek is:

“To achieve maximum CO₂ avoidance, policy makers are advised to make optimal use of all available capacity for recycling and waste-to-energy within EU27+UK”.

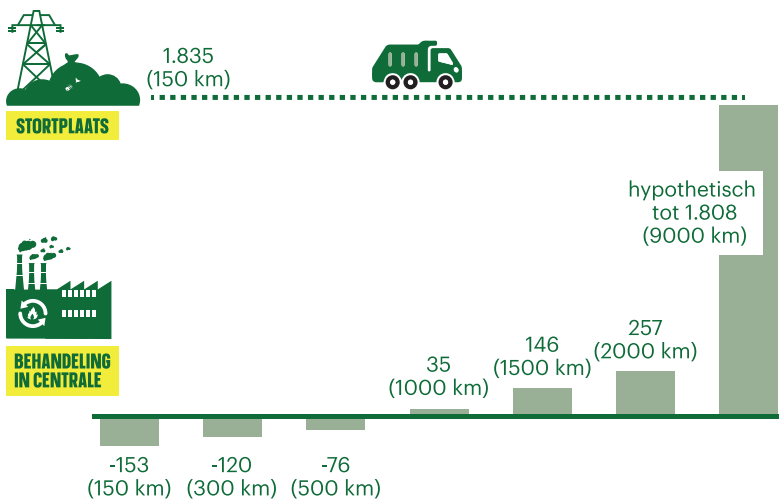
Als Nederland solidair wil zijn en de uitstoot van broeikasgassen die ons land veroorzaakt in het buitenland wil compenseren dan kan dat door andere Europese landen te helpen met het verwerken van restafval tot hernieuwbare energie, zeker als dat in die landen anders gestort wordt.

In Europees opzicht is er geen overcapaciteit voor afvalenergiecentrales, maar een duidelijke ondercapaciteit tot na 2040.

De onderzoekers bekeken ook het effect van transport, omdat er veelal het idee bestaat dat ‘gesleep’ met afval toch niet goed kan zijn voor het klimaat. De onderzoekers constateerden dat het vanuit **klimaatopgumpunt beter is om 9.000 kilometer te rijden** naar een afvalenergiecentrale die nog beschikbare verwerkingscapaciteit heeft dan het lokaal te storten.

Ook TNO berekende dat met de import van 1,7 miljoen ton restafval in 2018 de Nederlandse afvalenergiecentrales in Europa bijna 1 miljoen ton CO_{2eq}-uitstoot bespaarden. De inschatting van Bontebal en Grinwis dat er met de circulaire economiedoelen 4,9 Mton CO₂-uitstoot in het buitenland bespaard kunnen worden, zou nog wel aan de conservatieve kant kunnen zijn.

CO_{2eq} NETTO EMISSIE PER TON BEHANDELD MATERIAAL INCL. TRANSPORT DOOR VRACHTWAGEN 7.5 T - 16 T

Cijfers in kg CO_{2eq} (informatie tussen haakjes verwijst naar de bijbehorende transportafstand)

Bron: CE Delft/Prognos, CO₂ reduction potential in European waste management

OPROEP

De Afvalvergroeners **roepen beleidsmakers dan ook op** om het advies van de onderzoekers van Prognos en CE Delft op te volgen en de Nederlandse verbrandingscapaciteit Europees in te zetten om daarmee **klimaatverandering tegen te gaan**, solidair te zijn richting andere Europese landen, en de Nederlandse scheve ‘carbon footprint’ te compenseren.